

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів
Національного банку України”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” Національний банк України (далі – Національний банк) виконує такі функції: здійснює державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги (далі – учасники ринку небанківських фінансових послуг) у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон про фінансові послуги), та іншими законами України.

У межах виконання своїх функцій Національний банк прийняв низку регуляторних актів, зокрема:

1) постанова Правління Національного банку України від 24.12.2021 № 153 “Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг”(зі змінами) (далі – Постанова № 153);

2) Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 24.12.2021 № 153 (зі змінами) (далі – Положення № 153);

3) Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 14.04.2021 № 30 (зі змінами) (далі – Положення № 30);

4) Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 01.02.2021 № 12 (зі змінами) (далі – Положення № 12);

5) Положення про організацію, проведення та оформлення результатів інспекційних перевірок учасників ринків небанківських фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України від 26.02.2021 № 22 (зі змінами) (далі – Положення № 22) (далі разом – регуляторні акти).

Однак у процесі практичної реалізації зазначених регуляторних актів Національний банк виявив низку проблем, що потребували уточнення та вдосконалення.

Причинами виникнення проблем, пов’язаних із реалізацією Положення № 153, зокрема, є: 1) існуюча наразі можливість “відбілення” ознаки небездоганної ділової репутації фізичних осіб-керівників та/або власників істотної участі, пов’язаної із громадянством та/або податковим резидентством

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

B/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

та/або місцем їх постійного проживання в державі, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України, а також юридичних осіб, пов'язаної із реєстрацією, та/або податковим резидентством, та/або їх місцезнаходженням в державі, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України та недосконалість процедури оцінки ділової репутації юридичних і фізичних осіб;

2) набрання чинності Законом України “Про акціонерні товариства” та, у зв'язку з цим, потреба врегулювання питання погодження членів ради директорів у разі обрання акціонерним товариством однорівневої структури управління;

3) необхідність актуалізації строків перепризначення голови та членів правління, голови та членів ради, головного бухгалтера об'єднаної кредитної спілки, страховика.

Зміни до Положення № 30 більшою мірою є редакційними. Разом із тим є також низка концептуальних змін, зумовлених потребою: 1) забезпечення ефективної комунікації між регулятором та учасниками ринку небанківських фінансових послуг; 2) доповнення вимог, виконання яких необхідно для визнання структури власності надавача фінансових послуг прозорою; 3) уточнення дати змін для акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю в контексті обов'язку надавача фінансових послуг інформувати Національний банк про зміни відомостей про структуру власності.

Зміни до Положень № 12 та № 22 виключно редакційні та зумовлені прийняттям постанови Правління Національного банку України від 31.03.2023 № 42 “Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”.

Зазначені вище проблемні питання не можуть вирішуватися за допомогою ринкових механізмів, оскільки вони стосуються нормативно-правового регулювання та реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про фінансові послуги, та вдосконалення законодавства з питань регулювання та нагляду на ринках небанківських фінансових послуг.

Отже, є потреба в урегулюванні вищезазначених проблем шляхом унесення змін до відповідних регуляторних актів Національного банку.

Суб'єктами, на яких окреслені вище проблеми справляють негативний вплив, є:

- 1) учасники ринку небанківських фінансових послуг (у межах, установлених відповідними регуляторними актами);
- 2) Національний банк.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов'язані з вирішенням зазначених вище проблем, є забезпечення здійснення Національним банком функцій регулювання та нагляду на індивідуальній основі на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю учасників ринку небанківських фінансових послуг із дотриманням принципів законності, співмірності,

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

відкритості та прозорості.

Проект постанови Правління Національного банку “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України” (далі – проект постанови) розроблено з метою вдосконалення положень чинних регуляторних актів Національного банку.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення без змін чинних регуляторних актів Національного банку.

Перевагами зазначеного вище способу є те, що для учасників ринку небанківських фінансових послуг, які вже мали можливість працювати з поточними редакціями регуляторних актів, не буде потреби в повторному опрацюванні зазначених актів з урахуванням унесених змін.

Однак у цьому разі виявлені проблемні питання в регуляторних актах без їх належного вирішення можуть у майбутньому негативно позначитися на правозастосуванні учасників ринку небанківських фінансових послуг і Національного банку, подальшому накопиченні проблемних питань у регуляторних актах. Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та вирішення проблеми в такий спосіб потенційно може виявитися малоефективним та сприяти порушенню принципу належного урядування.

Іншим альтернативним способом може вважатися прийняття декількох регуляторних актів, кожен з яких стосуватиметься лише одного положення.

Серед переваг такого способу вбачається можливість учасників ринку небанківських фінансових послуг опрацювати та надавати зауваження до декількох незначних за розміром актів. Разом з тим одночасне опрацювання учасниками ринку небанківських фінансових послуг 5 проектів регуляторних актів може потребувати значних трудових та часових ресурсів. Крім того, під час окремого опрацювання низки взаємопов'язаних актів, зокрема Положень № 12, № 22, № 30, № 153 та Постанови № 153, є високий ризик формування неузгоджених пропозицій та тривале опрацювання всіх проектів для забезпечення ефективного і комплексного регулювання.

Ураховуючи вищезазначене, вбачається, що варіант прийняття запропонованого проекту постанови має більшу кількість переваг та є найефективнішим способом досягнення зазначених цілей, оскільки всі шляхи вирішення окреслених вище проблем розглядатимуться комплексно, опрацювання одного регуляторного акта вимагатиме залучення менших трудових та часових ресурсів зі сторони учасників ринку небанківських фінансових послуг.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв'язання проблеми, і відповідні заходи

Унаслідок прийняття проекту постанови доповняться та конкретизуються чинні регуляторні акти Національного банку. Так, зазначені вище проблеми планується вирішити проектом постанови з урахуванням принципів, визначених у частині першій статті 29 Закону про фінансові послуги, зокрема співмірності (пропорційності) регуляторних вимог та наглядових дій, обмеження надмірного регуляторного втручання, шляхом внесення низки змін, зокрема, щодо:

1) Постанови № 153 – передбачено удосконалення норм стосовно заборони використання права голосу особам, щодо яких визначена неможливість “відбілення” ознаки небездоганної ділової репутації;

2) Положення № 153 – передбачено забезпечення неможливості “відбілення” ознаки небездоганної ділової репутації фізичних осіб-керівників та/або власників істотної участі, пов'язаної із громадянством та/або податковим резидентством та/або місцем їх постійного проживання в державі, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України, а також юридичних осіб, пов'язаної із реєстрацією, та/або податковим резидентством, та/або їх місцезнаходженням в державі, що здійснює/здійснювала збройну агресію проти України, окрім цього, удосконалено процедуру оцінки ділової репутації юридичних і фізичних осіб. Також, актуалізовано норми щодо строків перепризначення голови та членів правління, голови та членів ради, головного бухгалтера об'єднаної кредитної спілки, страховика, удосконалено порядок та процедуру погодження керівників, членів ради директорів акціонерних товариств, передбачено скасування необхідності подання документів для ідентифікації, оцінки ділової репутації та фінансового стану держави або територіальної громади в разі набуття або збільшення ними істотної участі в надавачі фінансових послуг, надавачі фінансових платіжних послуг;

3) Положення № 30 – передбачено уточнення окремих норм щодо забезпечення ефективної комунікації між регулятором та надавачами фінансових послуг, розширення переліку вимог, виконання яких необхідно для визнання структури власності надавача фінансових послуг прозорою, визначення конкретних дати змін для акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю щодо обов'язку надавача фінансових послуг інформувати Національний банк про зміни відомостей про структуру власності;

4) Положення № 12 – передбачене положення щодо недопуску запрошеної особи/представника, які не пройшли ідентифікацію, до участі в засіданні Правління/Комітету з питань нагляду/розгляді питання про застосування заходу впливу уповноваженою посадовою особою Національного банку;

5) Положення № 22 – передбачена редакційна правка в частині обов'язку керівника об'єкта перевірки в разі своєї тимчасової відсутності/неможливості виконувати свої обов'язки призначити особу, яка виконує обов'язки керівника

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

об'єкта перевірки на період тимчасової відсутності керівника об'єкта перевірки з метою створення умов для проведення інспекційної перевірки.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта будуть обов'язковими до виконання Національним банком, учасниками ринку небанківських фінансових послуг (у межах, установлених відповідними регуляторними актами). Такі вимоги не потребують суттєвого та/або тривалого за часом упровадження змін до звичайної діяльності суб'єктів, на яких поширюватиметься дія регуляторного акта.

Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію цього регуляторного акта потенційно зумовлюється переважно змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення додаткових змін до цього регуляторного акта, а також унесення змін до тих регуляторних актів, до яких уносяться зміни проектом постанови.

Упровадження змін відповідно до положень такого регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Додаткових витрат учасників ринку небанківських фінансових послуг не передбачається.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком наглядової діяльності з періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його дії для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Основними позитивними наслідками дії регуляторного акта є:

- 1) уточнення та вдосконалення норм регуляторних актів;
- 2) визначення порядку та процедури погодження керівників та членів ради директорів у разі обрання акціонерним товариством однорівневої структури управління;
- 3) удосконалення процедури оцінки ділової репутації юридичних і фізичних осіб;
- 4) уточнення порядку обміну інформацією між Національним банком та учасниками ринку небанківських фінансових послуг.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання проекту постанови, не вбачається за можливе обчислення кількісних розмірів позитивних та можливих негативних наслідків його прийняття.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

VII. Визначення показників результативності акта

Вимоги акта поширюватимуться на всіх надавачів фінансових послуг, за якими здійснює нагляд Національний банк;

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість суб'єктів, на яких поширюватиметься дія акта.

Вимоги акта в разі його прийняття поширюватимуться на всіх надавачів фінансових послуг, надавачів фінансових платіжних послуг, а також на власників істотної участі, керівників, головних бухгалтерів, ключових осіб таких надавачів фінансових послуг та на необмежене коло осіб, які матимуть у майбутньому намір отримати/отримали ліцензію на провадження діяльності з надання фінансових послуг, ліцензію на надання фінансових платіжних послуг, ліцензію на торгівлю валютними цінностями або набути істотну участь у надавачі фінансових послуг, надавачі фінансових платіжних послуг;

2) кількість надавачів фінансових послуг, які привели свою діяльність у відповідність до вимоги постанови;

3) кількість учасників ринку небанківських фінансових послуг, що порушили вимоги постанови;

4) кількість отриманих Національним банком від учасників ринку небанківських фінансових послуг запитів та пропозицій щодо змісту проєкту постанови та її реалізації.

Водночас, ураховуючи специфіку запропонованого проєкту постанови та предмет регулювання, надати кількісну форму та чіткий перелік усіх прогностичних значень показників результативності регуляторного акта не вбачається можливим.

VIII. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності цього регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом одного року з дня набрання чинності цим актом.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регулятором актом.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься один раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Інформування учасників ринку небанківських фінансових послуг щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/102454

від 01.09.2023 09:03